

Karaçay Malkar Türkleri

KARAÇAY-MALKAR TÜRKLERİ

3500 yıllık tarihleriyle Kafkaslar'ın en eski halklarından olan Karaçay-Malkar Türkleri, yüzyıllar boyu yapıları katliam asimilasyon hareketlerine rağmen Müslüman kimliklerini bugüne kadar korumayı başardılar.

Kafkasya coğrafi olarak, Karadeniz sahilinden başlayarak Hazar Denizi'ne kadar uzanan yüksek sıradağların adıdır. Ancak araştırmacılar Kafkasya olarak Kafkas sıradağlarının üzerinde ve kuzeyinde yer alan toprakları kabul ederler. Bu topraklarda Abhazlar, Adigeler, Kabartaylar, Çerkezler, Osetler, Çeçen-İnguşlar ve Dağıstanlılar yaşamaktadırlar. Karaçay-Malkar Türkleri Kafkaslar'da yüzlerce yıldır yaşayan Türk topluluklarından biridir.

Karaçay-Malkar bölgesi sadece Kafkaslar'ın değil, dünyanın en yüksek ve sarp dağlarına sahip bölgelerinden biridir. Karaçay-Malkarlılar, Kafkasya ile ilgilenenlerin dâbında çok az kimsenin adını duyduğu Kafkaslar'ın sarp ve derin vadilerindeki köylerde yaşayan küçük bir Türk topluluğudur. Tarih boyunca kendilerine Tavlu (dağ) ismini alan Karaçay-Malkarlılar, Sovyetler Birliği döneminde ikiye ayrılmışlardır. Karaçaylılar, Karaçay-Çerkes Özerk Cumhuriyeti'ne bağlanmıştır. Bugün iki ayrı görünseler de, gerçekte aynı dil, tarih ve kültürü paylaşan tek bir halklardır. Karaçay-Malkar bölgesinden yükselen Elbruz Dağı kardeş halkı birbirinden ayrılır. Elbruz Dağı'nın doğusundaki dağlık arazi Malkar bölgesini oluştururken, batısındaki dağlar Karaçay olarak anılır.

Dil

Karaçay-Malkarlılar Dağıstan'da yaşayan Kumuklarla birlikte Kafkasya'nın Türk kökenli halklarını oluştururlar. İki halk da bugün Türk dilinin Kıpçak lehçesine giren dillerde konuşurlar. Ancak Karaçay-Malkar dili Türkçe'nin tarihi özelliklerini daha çok korumaktadır.

Karaçay-Malkar Türkleri'nin Tarihi

Tarihi geçmişi çok eski devirlere dayanan bir bölgede yaşayan Karaçay-Malkarlılar yüzyıllar boyunca Kafkasya'yı hakim altında tutan atlı göçebe Türk kavminin torunlarıdır. Günümüzden 3500 yıl önce kuzey bozkırlarından gelerek Kafkaslar'ın Türk kökenli Kimmerler, Karaçay-Malkar Türkleri'nin atalarıdır. Çepitli kavimlerin istila hareketlerinden korunmak için, dağlarda kendilerini dâb dünyadan tecrit eden Karaçay-Malkar Türkleri, 3500 yıl boyunca Türklüklerini muhafaza etmişlerdir. 18. yüzyıla kadar Rus idaresine tabi olmayan Karaçay-Malkar Türkleri, sayısız ayaklanma ile Ruslara karşı çıktılar.

1864 yılında Rusya'nın hakimiyeti ile birlikte, Kafkasya'da büyük bir göç yaşandı. Rusların Kafkasya'yı işgali sonunda, 1880'li yıllardan itibaren zaman zaman Karaçay-Malkar halkının bir bölümü diğer Kafkas kabileleri ile birlikte Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldı. Bugün göçmenlerin torunlarından yaklaşık 25.000 Karaçay-Malkarlı Türkiye'de, 2000 civarında Karaçay-Malkarlı ise Suriye'de, bir kısmı da ABD'de yaşamaktadır.

Özgürlük Mücadelesi ve Sürgünler

1917 Bolşevik İhtilali sonrasında bütün Kafkasya'da ve bu arada Karaçay-Malkar'da da çok kısa bir süre bağımsızlık heyecanı fakat bu heyecan Ruslar tarafından kanla bastırıldı. 1920'de Karaçay-Malkar bölgesi "Sovyet" sistemine dahil oldu. Ağustos 1942'de Alman ordusu Karaçay Özerk Vilayeti'ne girdi ve bölgeyi beş ay kadar elinde tuttu. Karaçay-Malkarlılar da 1943 yılı sonlarına kadar Sovyetler'e karşı bağımsızlık mücadelelerini sürdürdüler. Bu arada Kafkaslar'da Ruslara karşı çok ayaklanmaya önderlik ettiler. Bu mücadeleler sırasında nüfuslarının büyük bir bölümünü kaybettiler.

Bölge, Ocak 1943'te Almanlardan kurtarıldı. 2 Kasım 1943 ve 8 Mart 1944'te güya Alman ordusuyla işbirliği yaptıkları gerekçesiyle Karaçay-Malkar nüfusunun tamamı yurtlarından çıkarılarak topyekün bir sürgüne ve soykırıma maruz kaldılar. E sırasında da toplam nüfuslarının yarısını kaybettiler.

Orta Asya ve Sibiryadaki sürgün yerlerinde 14 yıl kalan Karaçay-Malkar halkı, 1957 yılında itibarları iade edilince Kafkasya'daki eski yurtlarına geri döndüler. Kafkasya'ya geri dönen Karaçay-Malkarlılar, burada Kabardey, Besleney, Abaza ve Nogay halklarıyla birlikte Karaçay-Çerkes Özerk Bölgesi idaresi altına alındı. Malkarlılar ise Kabardey-Balkar Özerk Cumhuriyeti idaresi altına alındılar.

SSCB'nin Çöküşü ile Özerklik Kazandı

17. yüzyılda bölgeye yapılan Nogay Göçü ve Kıрым Tatarları'nın gerçekleştirdiği temaslar Karaçayların İslam'ı tanımalarını olmuştur. Ancak başka bir rivayete göre, Karaçay-Malkarlıların İslam'ı kabul etmelerinde 18. yüzyılda yaşamış İshal

isminde Kabartaylı bir hocanın etkisi olmuştur. Karaçay-Malkarlılar Sünni (hanefi)dirler ve Kuzey Kafkasya Din Ýpleri'ne bađly. Sürgün edilmelerinden sonra kapatılan camiler bugün hýzla açılmakta ve sayıları her geçen gün artmaktadır.

Karaçay-Malkar Türklerine verdiđi destek ile tanınan
Pehit Çeçen Lider
CAHAR DUDAYEV

"Türkleri çok seviyorum. Tarih boyunca kahramanlıklarıyla, cesaret ve atılganlıklarıyla kendilerini kabul ettirmişlerdir. Milli ve manevi değerlerine bağlıdır. Dostluklarına güvenilir, düpmanlıklarından korkulur. Tarih boyunca Ýslâm alemi Türklerden faydalanmıştır. Türkler güçlü oldukça Ýslâm alemi rahat ve huzur içinde olmuştur... Türkler Ýslâm'ın koruyucu gücü olmuştur. söylemek istiyorum ki, Çeçenler tarih boyunca Türklerle bağly kalmışlar ve tarihin hiçbir döneminde ihanet etmemişlerdir. Bugün Türk Milleti, maddi ve manevi değerlerine bağly olduğu sürece yürece ve yükselecektir. Ve dünya tarihinin akıbına yön verecektir. Unutulması ki, Türkiye hem Türk dünyasının, hem de Ýslâm aleminin ümit üydüdü. Bu üydüün sönmesi hem Ýslâm aleminin dünyasının karanlıda gömülmesi demektir."